

TOIMENPIDEALOITE 32/2004 vp**Alaikäisten suojeleminen häikäilemättömiltä huoltajilta*****Eduskunnalle***

Holhoustoimesta annetun lain (442/1999) mukaan alaikäisen edunvalvojia ovat huoltajat, ja he ovat eräin laissa mainituin rajoituksin kelpoisia edustamaan alaikäistä tämän omaisuutta ja taloudellisia asioita koskevissa oikeustoimissa. Lain 37 §:n 1 momentissa säädetään edelleen, että edunvalvojan tulee tunnollisesti pitää huolta päämiehen oikeuksista ja edistää hänen parastaan. Suomessa on kuitenkin viime aikoina paljastunut tapauksia, joissa huoltaja on tahallaan väärinkäyttänyt asemaansa välttyäkseen itse julkisoikeudellisilta maksuilta tai omaisuudesta aiheutuvilta juoksevilta menoilta. Tämä on mm. johtanut siihen, että Suomen Asiakastieto Oy:n ylläpitämässä maksuhäiriörekisterissä on yli 400 henkilöä, jotka on merkitty ylivelkaantuneiksi siitä huolimatta, että he eivät ole edes saavuttaneet täysi-ikäisyyttä.

Hyvänä esimerkkinä tästä on tapaus, jossa huoltaja ostaa moottoriajoneuvon ja merkitsee sen lapsen nimiin. Tämä johtaa oikeudellisesti katsoen siihen, että lapsi on ajoneuvon omistaja ja siten myös velvollinen ottamaan ja kustantamaan lakisääteisen liikennevakuutuksen. Lisäksi on havaittu tapauksia, joissa huoltaja on myynyt lapsen omaisuutta maksamatta veroa luovutusvoitosta. Huoltaja on toisin sanoen loppuun saatetun oikeustoimen jälkeen jättänyt tarkoituksellisesti maksamatta kyseisen vakuutusmaksun tai verovelan. Joitakin erityisiä lainsäädännössä mainittuja poikkeuksia, esim. takaussitoumuksia ja perintöoikeudellisia tilanteita, lukuun ottamatta Suomen oikeusperinne ei myöskään tunne vas-

tuuta toisen velasta. Tämän mukaisesti huoltajat eivät automaattisesti ole velvollisia maksamaan alaikäisen velkoja. Koska useimmat alaikäiset ovat lähes varattomia, he saavat ulosmittausyrityksen jälkeen ennemmin tai myöhemmin merkinnän luottotietorekisteriin. Henkilötietolain (523/1999) 21 §:n mukaan maksuhäiriömerkintä on luottotietorekisterissä 2—5 vuotta. Ajanjakson pituus vaihtelee sen mukaan, miten kyseinen maksuhäiriö on määritelty.

Holhoustoimesta annetun lain 45 §:n mukaan edunvalvoja on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on tehtävänsä hoitaessaan tahallisesti tai huolimattomuudesta aiheuttanut päämiehelleen. On syytä huomata, että maksaminen tai asian sopiminen sen jälkeen, kun merkintä on tehty luottotietorekisteriin, ei muodosta riittäviä perusteita merkinnän poistamiselle. Tämä johtaa siihen, että alaikäisellä ei ole mahdollisuutta maksamalla korjata vahinkoa, jonka merkintä on aiheuttanut hänen uskottavuudelleen. Taloudellisen uskottavuuden takaisin saamiseksi mahdollinen vahingonkorvaus ei siis auta. Merkintä jää luottotietorekisteriin ja muodostaa esteen sille, että alaikäinen esim. saisi opintolainaa tai muuta vastaavaa ulkoista rahoitusta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin selvittääkseen, miten alaikäisiä voidaan nykyistä paremmin suojata sellaiselta ei-vapaaehtoiselta omistamiselta, josta

TPA 32/2004 vp — Christina Gestrin /r ym.

aiheutuu julkisoikeudellisia menoja tai juoksevia kuluja, jotka voivat maksa-

*mattomina johtaa pitkäaikaisiin koh-
tuuttomiin seurauksiin alaikäisille.*

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 2004

Christina Gestrin /r
Mikaela Nylander /r
Eva Biaudet /r
Nils-Anders Granvik /r

Henrik Lax /r
Pehr Löfvén /r
Roger Jansson /r